

Avtale

mellom Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen og Kristelig Folkeparti (*partene*)
om
en løsning for både å ivareta pasientenes rettigheter og samvittighetsfrihet for fastleger

Innledning

Partene vil vise til at alle pasienter skal være trygge på at deres rettigheter ivaretas i møte med den norske helsetjenesten. Samtidig er det en viktig verdi å verne om tanke- og samvittighetsfriheten til dem som skal ivareta disse rettighetene.

Partene viser til høringsrunden om reservasjonmulighet for fastleger i spørsmål om liv og død, som ble avsluttet 30. april. Høringsnotatet var regjeringens oppfølging av avtalen mellom Høyre, FrP og KrF av 30.9.2013 om at "Det gis reservasjonmuligheter for fastleger etter dialog med Den norske legeforening."

Partene har blitt enige om en løsning som bedre ivaretar kvinnene enn dagens situasjon, og som også ivaretar hensynet til legenes samvittighetsfrihet, ved at legen ikke lenger skal henvise til abort – uten at det innføres en reservasjonmulighet. Høringsinnspillene har vært nyttige i arbeidet med løsningen. *Partene* har hatt god dialog om denne løsningen med Den norske legeforening.

Ivaretagelse av fastlegers samvittighetsfrihet

Partene er enige om følgende løsning, for å ivareta kvinners rettigheter uten å pålegge fastleger plikter som strider mot deres samvittighet i abortspørsmål:

- Det innføres ingen reservasjonmuligheter for fastleger, da fastleger ikke lenger skal henvise til abort, eller undertegne en kvinnes krav om dette – og behovet forsvinner.
- Alle fastleger skal ta i mot og hjelpe kvinner som vurderer svangerskapsavbrudd. De skal gi informasjon, veiledning og hjelp til eventuell kontakt med sykehus eller nemnd – herunder informasjon om den bistand samfunnet kan tilby henne dersom hun velger å fullføre svangerskapet. Fastlegene har også ansvar for oppfølging av disse pasientene.

Ivaretagelse av kvinners rettigheter

For å sikre kvinners rettigheter bedre enn under dagens ordning er *partene* enige om følgende:

- *Kommunenes rolle:* Kommunenes ansvar for å sørge for at fastlegenes praksis er i tråd med regelverket skal tydeliggjøres i forskrift. I merknad skal også kommunenes adgang til å følge opp dette ansvaret tydeliggjøres.
- *Sykehusenes rolle:* Allerede i dag kan abortsøkende kvinner henvende seg direkte til sykehus. Denne muligheten skal tydeliggjøres, og sykehusenes mottak og tilbud til disse kvinnene skal kvalitetssikres.
- *Grønt nummer:* Det etableres en nasjonal telefontjeneste som kan kontaktes for informasjon og veiledning om svangerskap og abort, m.m.

Samvittighetsfrihet

Partene anerkjenner at tanke-, religions- og samvittighetsfriheten er en viktig verdi i et demokratisk samfunn, som også er forankret i den europeiske menneskerettighetskonvensjonens artikkel 9. I blant kan ansatte oppleve at disse utfordres i en yrkessituasjon, i møte med andre og andres rettigheter og plikter. Disse problemstillingene er

ikke begrenset til helse- og omsorgssektoren. *Partene* viser til at behovet for en bredere vurdering av spørsmål av denne type også ble berørt av Stålsett-utvalget (NOU 2013:1) og at Den europeiske menneskerettsdomstolen har nylig skiftet utgangspunkt i denne type saker. (EMD 15. januar 2013; Eweida m.fl. mot Storbritannia).

Partene er derfor enige om at:

- Det skal nedsettes et nasjonalt offentlig utvalg som skal utrede etiske og praktiske forhold rundt tanke- og samvittighetsfriheten under utøvelse av arbeidsoppgaver, i det norske arbeidsliv generelt.

Signert,

Helse- og omsorgsminister Bent Høie
for Høyre-FrP-regjeringen

Partileder Knut Arild Hareide
for Kristelig Folkeparti

7. mai, 2014